

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 11247/2023
04.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Милана Мратић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Ранчић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужене-противтужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 459/22 од 08.12.2022. године, у седници одржаној 04.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене-противтужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 459/22 од 08.12.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца-противтуженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу, Судска јединица у Кучеву П2 69/2022 од 20.09.2022. године, ставом првим изреке, заједничка деца парничних странака мал. ВВ рођена ...2007. године и мал. ГГ рођена ...2016. године, поверене су на самостално вршење родитељског права оцу АА из ... и одређено је пребивалиште детета на адреси пребивалишта оца. Ставом другим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетне деце странака са мајком ББ на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена-противтужиља да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа износ од 15.000,00 динара месечно и на име свог доприноса за издржавање мал. ГГ плаћа износ од 12.000,00 динара месечно почев од 11.02.2022. године као дана подношења тужбе, па убудуће док за то постоје законски услови, до петог у месецу за текући месец с тим да доспеле, а неисплаћене рате исплати одједном, уплатом на текући рачун законског заступника- оца мал. деце. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се обавезе тужена-противтужиља да доприноси издржавању малолетне деце у већем износу од досуђеног (све ближе описано и опредељено овим ставом изреке). Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев тужене-противтужиље којим је тражила да се заједничка деца парничних странака мал. ВВ и мал. ГГ повере њој на самостално вршење родитељског права. Ставом шестим изреке, одбијен је противтужбени захтев тужене-противтужиље којим је тражила да се обавезе тужилац-противтужени да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ

од 6.000,00 динара и на име свог доприноса за издржавање мал. ГГ плаћа месечно износ од 4.000,00 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је противтужбени захтев тужене-противтужиле којим је тражила да се уреди начин одржавања личних односа између мал. деце са оцем према налазу Центра за социјални рад Кучево. Ставом осмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 16.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 459/22 од 08.12.2022.године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене-противтужиле и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом, трећем,седмом и осмом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца-противтуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена-противтужила је благовремено изјавила ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац-противтужени је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова њеног састава.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), у вези члана 202. Породичног закона -ПЗ, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, неосновано се садржином ревизије указује да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП-а, с обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди. Супротно тврдњи ревидента, овај суд сматра да је другостепени суд оценио битне жалбене наводе.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су по заснивању ванбрачне заједнице живе у домаћинству тужиоца-противтуженог.Током трајања ванбрачне заједнице добили су двоје заједничке деце ВВ (рођену ...2007. године) и мал. ГГ (рођену ..2016. године). Ванбрачна заједница парничних странака прекинута је ...2021. године, када је тужена-противтужила напустила заједницу живота са тужиоцем-противтуженим и преселила се у Немачку. У току ове парнице одређена је привремена мера и заједничка деца парничних странака поверена су оцу ради самосталног вршења родитељског права, а овде тужена-противтужила, као мајка је обавезана да доприноси издржавању малолетне деце и то за ВВ у износу од 6.000,00 динара и за ГГ 4.000,00 динара месечно и уређени су лични односи мал. деце са мајком и одређено је да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања овог поступка. Тужилац-противтужени (рођен ...1974. године) се налази на евиденцији Националне службе за запошљавање и приходе остварује повременим физичким радом за дневницу од 15 евра. Живи са ћеркама у породичној кући која је сређена и опремљена за живот и која је његово власништво.Тужена-противтужила (рођена ...1988. године) је у децембру 2021. године, напустила заједницу живота са тужиоцем-

противтуженим и преселила се у Немачку где је засновала најпре ванбрачну, а затим брачну заједницу са ДД, чији родитељи живе и раде у Немачкој и са којим очекује заједничко дете. Из налаза и мишљења Центра за социјални рад Кучево, утврђено је да је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена оцу на самостално вршење родитељског права, а са мајком да одржавају личне односе по моделу предложеном од стране Центра за социјални рад Кучево, а одређеном у изреци првостепене пресуде. У налазу је наведено и да је прихватљив сваки други модел контактирања око кога се родитељи међусобно договоре, а који није у супротности са интересима деце. Мал. ВВ похађа Средњу ... школу у ..., а мал. ГГ иде у припремни разред. Вештачењем је утврђено да месечне потребе за мал. ВВ износе 26.100,00 динара, а да за мал. ГГ месечне потребе износе 21.600,00 динара. Утврђено је да минимална сума издржавања у смислу члана 160. став 4. Породичног закона коју периодично утврђује Министарство надлежно за породичну заштиту у време доношења одлуке износи 35.177,00 динара.

Код утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужиоцу-противтуженом доделили самостално вршење родитељског права, а тужену-противтужиљу обавезали на издржавање и уредили начин одржавања личних односа малолетне деце и тужене-противтужиље, а одбили противтужбени захтев.

Наиме према одредби члана 67. Породичног закона-ПЗ („Службени гласник РС“, број 18/05...6/15) право је али и дужност родитеља да се старају о деци, док је према члану 154. и 160. став 1. истог закона дете има право на издржавање од оба родитеља. Висина издржавања одређује се према потребама детета, као повериоца издржавања како то прописује члан 160. став 2. истог закона, док могућност родитеља, као дужника издржавања зависи од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његових личних потреба, али и обавезе издржавања других лица и других околности од значаја за издржавање (члан 160. став 3. ПЗ). Издржавање детета је основна обавеза оба родитеља и изричито је прописана чланом 73. ПЗ, а ова обавеза произлази из садржине родитељског права (члан 68. став 2. ПЗ) и уско је повезана са њиховим правом и дужношћу да децу чувају, подижу, васпитавају и образују.

Правилно су процењене и месечне потребе деце и тужена-противтужиља је обавезана да доприноси издржавању мал. ВВ и ГГ на основу чланова 154. став 1. и 160. и 162. ПЗ. Стога, по оцени Врховног касционог суда, износ на који је тужена-противтужиља побијаном одлуком обавезана није превисоко одређен и супротно наводима ревизије не угрожава се егзистенција тужене-противтужиље као дужника издржавања обзиром на њене материјалне могућности као дужника издржавања и сопствене потребе. Наводи ревизије којима се указује да је тужена-противтужиља спречена за рад због порођаја и неге бебе нису од утицаја јер чињенице од значаја за пресуђење и докази за утврђење тих чињеница морају бити истакнути до закључења расправе, а најкасније и под условима из члана 372. став 1. ЗПП у жалби. Издржавање мал. ВВ и мал. ГГ је њена законска обавеза које се не може ослободити, сходно одредбама члана 167. став 2. ПЗ. Родитељи су у обавези да дете издржавају подједнако, како родитељ коме је непосредно поверено вршење родитељског права, тако и родитељ који се непосредно не стара о детету. Мајка је исто тако у обавези да учествује у задовољењу потреба мал. деце плаћањем новчаног износа, имајући у виду да висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања, али да не дође до преваљивања терета обавезе

мајке као дужника издржавања на оца као једнаког обвезника. Издржавање се одређује према потребама деце и могућностима родитеља, дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања сагласно одредбама члана 160. став 1. и 3. ПЗ. Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњеника, односно за лице на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту у складу са законом (35.177,00 динара у време доношења првостепене одлуке). Појединачно досуђени износи издржавања малолетне деце (15.000,00 динара и 12.000,00 динара) су испод минималне суме.

Нису основани ни ревизијски наводи којима се побија одлука о начину одржавања личних односа мал. деце са родитељем са којим не живе.

Супротно наводима ревизије нижестепени судови су правилном применом одредбе члана 61. став 1. ПЗ регулисали одржавање личних односа малолетне деце са мајком. Евидентно је да су се судови имајући у виду извештај Центра за социјални рад Кучево прибављеног у смислу члана 270. ПЗ, руководили најбољим интересом малолетне деце у смислу одредбе члана 266. став 1. истог закона, поштујући право детета које је одвојено од једног или оба родитеља на одржавање личних односа и непосредних контаката са оба родитеља на сталној основи у смислу члана 9. став 3. Конвенције о праву детета.

Неосновано се у ревизији указује да одлука о начину одржавања личних односа мал. деце ВВ и ГГ и тужене-противтужиље није правилно утврђена у погледу начина контактирања, због чињенице да је боравиште тужене-противтужиље у Немачкој. Наиме, начин одржавања личних односа малолетне деце и тужене-противтужиље уређен је на основу мишљења органа старатељства који је имао у виду све околности конкретног случаја, а нижестепени судови су поред правилне оцене стручног мишљења Центра за социјални рад Кучево, правилно оценили и све друге чињенице утврђене изведеним доказима током првостепеног поступка. Према утврђеном моделу, одржавања личних односа малолетне деце са мајком остварује се на уобичајени начин, а евентуалне тешкоће у контактирању се на најбољи начин могу превазићи договором родитеља, посебно код чињенице да се отац изјаснио да подржава сваки вид контакта мал. деце са мајком. Такође, мал. ВВ има 16. година и може сама да одлучи о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи, у смислу члана 61. став 4. Породичног закона којим је прописано да дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи. С тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени разлози о којима се другостепени суд већ изјаснио, дајући разлоге које прихвата и Врховни касациони суд.

Правилна је одлука о трошковима поступка, с`обзиром на то да о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима суд одлучује по слободној оцени у свакој конкретној парници на основу члана 207. ПЗ, водећи рачуна о разлозима правичности.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је одбио захтев тужиоца-противтуженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију с`обзиром да нису били потребни за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић